

ՀԱՅ

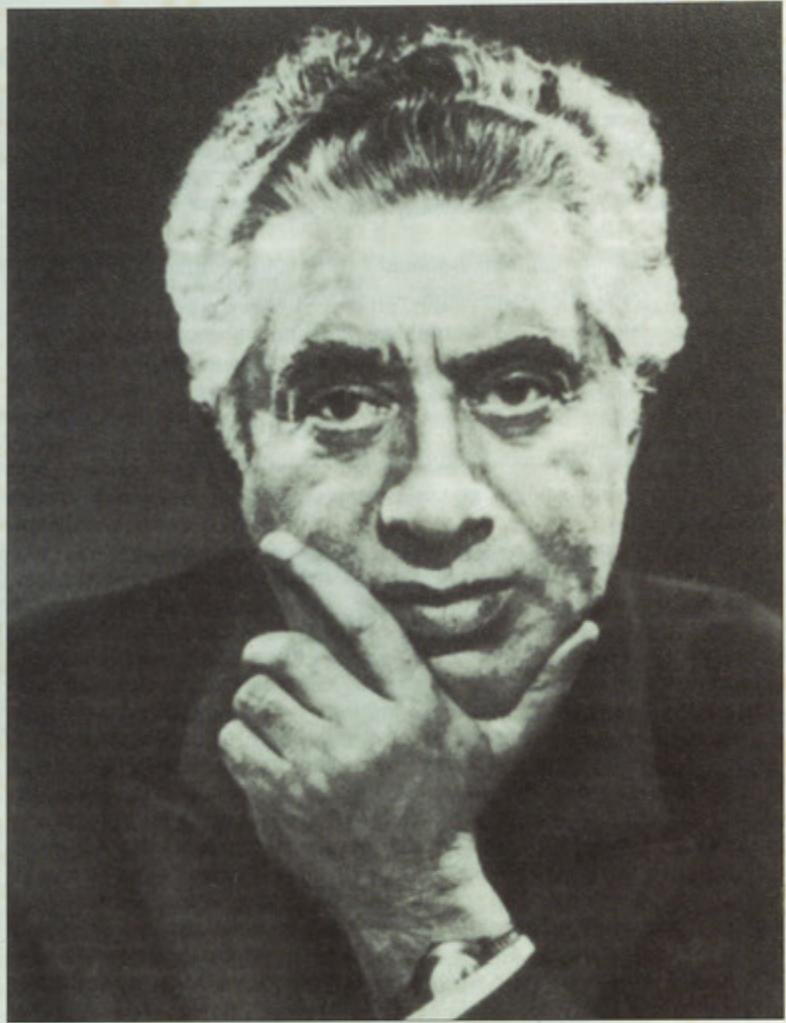
Յ' 2003
ԱՇԻԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԵՐ

ՎՐԵՄԱԿ

ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԱՐ

ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԱՐ - 100

Ugō

քր» բանաստեղծությունը, որը գրել է Վասնեցովի կտուալի ազդեցությամբ: Երբեմնի երջանկարեր «գամանյուն» հավքը, որը մուտքանական պոեզիայի կերպարներից է, արյունոտված կտուցով երգում է ու գումում վերահաս արհամարդաբները՝ «արևնեյան հորդաների ավերածությունները, սով, Հրովեհ, Երկրաշարժ, անմեղների կոտորած...»:

Իսկ 1921-ին Վաղինակ Խոդասեւիչը գրել է. «Բայ է, պետք չէ վեհ արվածոր, այս աշխարհին երգն է ափսոս, մարի՛ր Տասոյի կանթեղ, զուն էլ լոի՛ր, Հոմերոս: Հարմոնիայի սովոր զավակը զուր է մարգարեանում»... «Մի՞ խանգարիր առեւտուրա»՝ լուցնում են նրան... Սակայն Արևելքից լավեց ոչ միայն մահվան գոյցիր, այլև հորդաց լույսի ալիքը: Գլուց Կոմիտասի երգը, Խաչակրանի խոսքը, Ռավի Շանկարի սիմֆոռո, մշակույթը փրկելու Ռերիխի կոչը, չունց «Հայրենյաց գողթան քնարը»՝ վեր խոյացավ Արամ Խաչատրյանի կենսահաստատ երաժշտությունը: Վերջնա, ամերիկացի երաժշտագետի բնորոշմամբ, անրիծ լույսի վերաձույլում է Հնչունի:

Դուն չասիս, թե էս խիղճ սազանդարն ո՞վ ա,
Խոսկիս տէրն իմ, Հունարս էլ գրով ա,
Արութինն իմ, ինձ կոսին Սայաթ-Նովա,
Հենց բան կոսիմ, վուր ամպերումն ձեն Հանի:

Խաչատրյանի պատմական առաքելությունն էր Արևելքի և Արևմուտքի հաշտեցումը, արևելյան բովանդակության և արևմտյան ձեւի, հոգականի և բանականի ներդաշնակումը, ժողովրդական, աշուղական երգերի, պարեղանակների սիմֆոնիզացումը: Այստեղ է, որ ամբողջանում է Համամարդկայինը:

Երածշտագեստ Վիկոտոր Յուղեֆովիչի
Հետ զրուցելիս Տիգրան Մանսուրյանը հետե-
ւալ օրինակն է բերել. «Եթե Բրամսի վերել-
քը նախապատրաստված էր նախորդների
նվաճումներով, ապա Խաչատրյանը սխ-
րանք է կատարել՝ Հայերից առաջինն է
ստեղծել նախ դաշնամուրի, այնուհետև ջո-
թակի կոնցերտները եւ միանգամից հասել է
այնպիսի բարձունքների, ուր գտնվում են
Համաշխարհային երաժշտության նույնա-
տիպ գլուխագործոցները»:

Մս Հինգ Հաղար տարեկան եմ, նույն տարիքն ունի եւ Արամ Խաչատրյանը,- մի առիթով ասել է Մարտիրոս Սարյանը,- արվեստագետներն իրենց մեջ տեղափորում են ժողովրդի կենապղությունն ու պատմությունը: Վարպետի ասածը Համահունչ է Կոմիտասի խոսքին. «Երաժշտությունը ամենէն մաքոր Հայելին է ցեղին»:

20-րդ դարի սկզբին ոչնչացման եղրին էր ոչ միայն Հայ ժողովուրդն, այլև նրա գարսափոր մշակույթը: Սաստկացել էր արևելյան և արևմտյան քաղաքակրթությունների հականմարտությունը: Նոր էր լուս տեսել փիլիտափա Վլաղիմիր Սողովովի «Երեք զրոյցները» պատերազմի, առաջադիմության, համաշխարհային պատմության վախճանի և հակաքրիստոնի մասին: Այդ աշխատությունում Հիշատակվում է նաև Հայերի կոստորածը, արծարծվում են պանմոնդոյիզմ, պանխազմիզմ, պանզերմանիզմ, պանսպավիզմ հասկացությունները և դրանց վրանցը: Հոռեսենասության ալիքը բախվեց նաև արվեստին:

1899-ին Ալեքսանդր Բլոկը ստեղծեց «Գամայոն՝ զուշակող հավ-

ԿԱՄՊԱԳԻՏՈՎԸ

ԵՎ ՄԵԾ

սիրտը «ճաման է էն փած տներ...»: Արամ Խաչատրյանն էլ չի ապրել իր Հայրենիքում, այլ այցելել է իրեւ Հյուր, կամ որպես մրցույթի ժյուրիի անդամ, Հորեկյանական Համերգներով և այլ նշանակալի առիթներով: Երազել է վերանորոգել իր առանձնասուննը Երևանանում, որտեղ կվարողանար ժամանակ առ ժամանակ ապրել և ստեղծագործել: Ճիշտ է, տուն ունենալու այդ փափազն իրականացավ, բայց միայն հետմահու վեր խոյացավ Խաչատրյանի տուն - ժամագրաբանը:

Արամ Խաչատրյանը կարուտում էր ևս մի «չտեսած բան»: Դա ազատությունն էր: Մստիլասի Ռոստրոպովից՝ որին նվիրված է Խաչատրյանի թագծութակի կոնցերտ-ռապսոդիան, խոսողականել է, թե րոնատիրության Հեղձուցիչ տարիներին միակ օդանքը արվեստն էր:

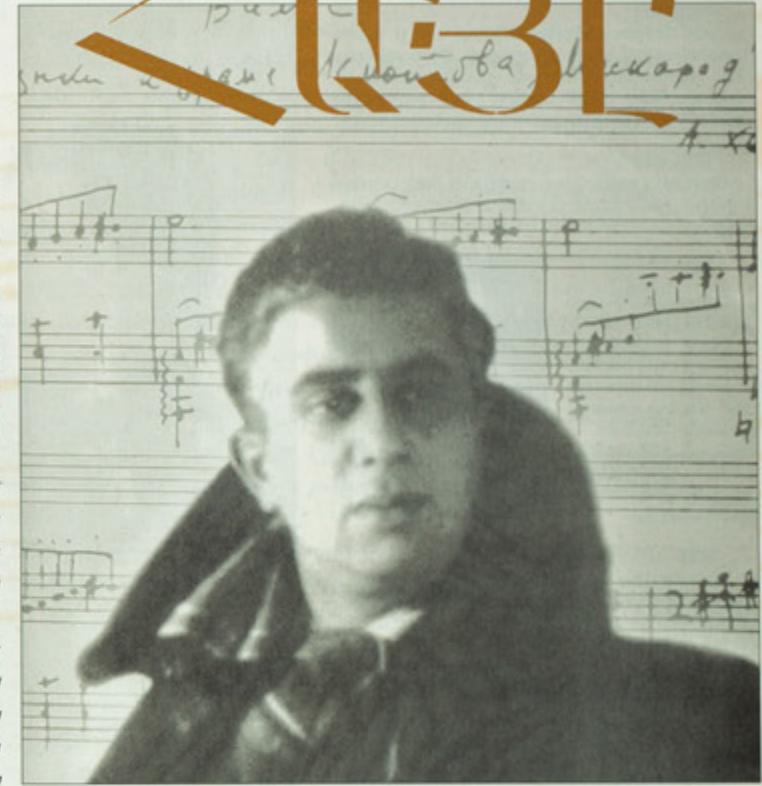
Ի դեպ, «Մյզեկալինա էնցիկլոպեծիա»-ում «Արամ Խաչատրյան» հոդվածում գրված է, որ Հիշյալ ուսապողիայի առաջին կատարումը տեղի է ունեցել 1964-ին, Գորկի քաղաքում, և նշված է միայն զիրխեր Գուսմանը, իսկ մենակատարի՝ Ռուստոպովիչի անունը Հանված է, քանի որ մինչ Հանրապետարանի տպելը, թավջութակաշարը «Համարձակելի էր» տեղափոխելի ԱՄՆ:

Մի առիթով Խաչատրյանը նշել էր 84-ամյա Էղոնեստ Անսերմենի առողջ կեցվածքը, և երբ Յուզեֆովիչը հորդութեալ էր օրինակ վերցնել շվեյցարացի դիրիժորից, կոմպոզիտորը պատասխանել էր. «Այո, բայց նա իր կանքում «48 թվական» չի ունեցել»... 1948-ին կոմունիստական գաղափարախոսներն անարդարացիորեն քննադատել էին Խաչատրյանին, Շոստակովիչին, Պրոկոֆևին, Մուրագելիին և արգելել նրանց գործերի տպագրությունն ու կատարումը: Այսօր էլ ուժի մեջ է Խաչատրյանի դարը Հեղնանքը, թե սիմֆոնիա զրելու համար անհրաժեշտ է տաղանդ, իսկ տպագրելու համար՝ հանճար:

Երաժշտագետներ Մարգարիտ Հարությունյանը և Զարա Տեր-Ղազարյանը նշում են, որ կոմպոզիտորի նամակներում դպացվում է Նրա զգուշափորությունը, որում «առկա է ժամանակի սարսափին այս ձևով սրողելու ձգտումն ինքնապահպանման բնագդով, իր աստվածատուր չնորհը աղգին ծառայեցնելու պատմական մղումով»:

«Ժամանակի սարսափներ» Արամ Խաչատրյանը վերապրել է զեռ մանկուց: Եւ դա արտացոլվել է ոչ միայն իր երկերում, այլև՝ հուշերում:

«1915-ի զարնանը սարսափահար Հայրս ու մայրս
երկու փոքրիկ որդիների հետ միասին, բախտի քմահա-

14

Ուստորություն Շվեյխահ Խորհրդային մասնակիքի գործիքների դասելիքաւորյան կազմում (Սուլիկին, Գյուղերգյալ):

Վիճանայում կոմողայտորհն ընդունվել է Ֆեռնան Լիսի հուշամենա:

Դժեստերե: «Սովորակ» բայեթ դրեմիերան Ենիցորդի Կիովի անվան օտքարայի և բայեթ դեսական թարունում (լիբրետո՝ Ն. Կոլյուի, թամարդություն՝ Լ. Յակոբոսի, նկարիչ՝ Վ. Խոյեսիչ, դիրիժոր՝ Պ. Ֆեյյաշ):

1957

Սայիսի 22: «Գայանե» բայեթ դրեմիերան Մուկվայի Սեծ թարունում (լիբրետո՝ Բ. Պիսմենի, թամարդություն՝ Վ. Կայուննի, նկարիչ՝ Վ. Ոհնինի, դիրիժոր՝ Յո. Զայցեր):

Յոհնակային համերգներ Լատինական Ամերիկայի երկրներում Աղօգնինա, Բրազիլիա, Ուրուգվայ:

Շոյլաբաշեր Ավարտիայում:

1958

Սար: «Սովորակ» բայեթ դրեմիերան Մուկվայի Սեծ թարունում: Թեմարդություն՝ Ի. Սոլոտենի, նկարիչ՝ Ա. Կուտամանինսկի, դիրիժոր՝ Յո. Զայցեր:

Սայիսի անօրին հոմեր Հ. Ծերպուհի: «Լիր արքա» որեթուրյան համար գրած երաժեռույթը Մուկվայի Սոսուլիենի անվան թարունում: Յոհնակային համերգներ Սիրիի և Արայի մարզի քաղաքներում:

Ա. Խաչատրյանը ընդունվել է ԽՄԿՍ Գերազանց խորհրդ տաճառավայր:

1959

Սամակցում է Վիճանայում (Ավարտիա) երաժշտական միջազգային մողության մյուիթի աշխատանքներին:

Ընդունվել է ԽՄԿՍ-Լատինական Ամերիկա ընկերության տրեխտեն:

Ընդունվել է ժույղ Կուրիհի անվան դաշվայր մեջաւայ:

1960

Յոհնակային համերգներ Լատինական Ամերիկայի երկրներում Մեքսիկա, Վենեսուելա, Կոլումբիա, Կուրս: Ընդունվել է Մեխիկոյի կոնֆերանսի դաշտավայր որոշությունը: Կուրտյուն համերգներ է եղանակ Ենթադրությունը:

Ընդունվել է Պուերտօ Սան Խուան Շեքսպիր դրամական դաշտավայր:

1961

Շրջազարյան Եղիոյություն և Լիքամանի մշակութային կենտրոններում:

Սարգսյան Արարական մասնակից առաջարկության մասին կազմը ըստուածական ընդունությանը:

Յոհնակային համերգներ Խոախայի, Ավարտիայի քաղաքներում:

1962

Արդիի: Մուկվայի Սեծ թարունում «Սովորակ» բայեթ նոր թաճառավորյանը:

Ստեղծերե: Յոհնակային համերգներ Լեհաստանում Կարպատ, Լեհ, Բիլոբաչ:

Յանդիմաներ եղանակությունը հոգությունը հետ (Սուլիկա և Լեհնինայու):

Յոկստմերե: Յուբակի կոնֆերանսի առաջարկության մասին կամացը:

Յոհնակային համերգներ Խոախայի, Ավարտիայի քաղաքներում:

1963

Փերավար: Յոհնակային համերգներ Բաղրամիայ:

Սար: Արամ Խաչատրյանը ընթրվում է Պայասանի գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ:

Արդիի: Յոհնակային համերգներ Խոախայի, Կարպատի համերիում է Եղոնի դաշտի 23-րդին:

Յոկստմեր-նոյեմբերե: Ծննդյան 60-ամյակին Եղիոյական կոնֆերանսի համերգներ Սուլիկա, Լեհնինայու, Կիտի, Խոախայի, Բարու, Երևան, Լեհնինական, Կիրովական, Թիրիշի:

Ընդունվել է Պայասանի Արայիսի ակադեմիայի առաջարկությունը:

Յոկստմեր Կուրտյուն Արայիսի ակադեմիայի առաջարկությունը:

Ընդունվել է Կարպատի կոնֆերանսի առաջարկությունը:

Եղիոյական համերգներու կոնֆերանսի առաջարկությունը:

Սարս: Ուկան-Ռուբեն «Գայան» բալետի ղրեմիթը (բալեմայստեր՝ Ս. Մարտիրոսյան):

Դույսերեր: Ա. Խաչատրյանի օճախան 70-ամակին նվիրված համեստուրյուններ Սովորայում:

Դույսերեր-Շնորհըրեր: Կորեանական օրեր Ֆրանսիայի և ԱՄՀԱ-Ֆրանսիան ընկերության նախաձեռնությամբ:

Դույսերեր: Կորեանական համեստուրյուններ Թրիփունիք, Բաքվում, Երևանում, Ներմականում, Վիրովականում:

Հովովար: Հեղինակային համեստներ Արևմտյան Բեյլուում:

Սովորայի կոմոդոյիտուրների միության Կենտրոնական տառածության ամառաժամապահում առաջին անգամ հնչում է Անօս-Ջանացան բալետական համեստը (մենակատար՝ Ն. Չափովակայա):

Ընդհանուր է Ֆրանսիայի Համբարձության «Կոմանդոր» կոչումն և «Երաժշտության վաստակ» ցըսանա:

Սարսի 20-23: Թթվախում «Ամերիկակայան գարուն» փառատնի օրերին հեղինակի դիմակարգությամբ կատարվում է «Երաժշտության ներուոյ»:

Հեղինակային համեստներ Բուտիկայայում, Ավարդայում:

Մովսեսյան կոմոդոյիտուրների միության Կենտրոնական տառածության ամառաժամապահում Սովորայիտուրյան (որպակի համար) առաջին կատարում (մենակատար՝ Վ. Պիկայցնի):

Հովովար 14: Վախճանյում է Արամ Խաչատրյանի կիմը՝ կոմոդոյիտուր Սինա Սակարովան:

Ավարդայում է Վերջին խուզը աշխատանք՝ Սովորայի աշխատանք...

Արամ Խաչատրյանի մասին

Կոմոդոյիտուր, ղրովեսոր Եղվարդ Միրզոյան

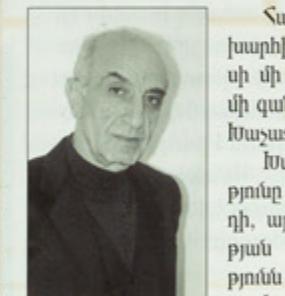
Իրամ Խաչատրյանի ստեղծագործական ժառանգությունը կարելի է համեմատել Չարենցի համեմատել Զայկովսկու արվեստի հետ, և այս առանձին Խաչատրյանը ես արժանի է իր աստված կողմանը մրցույթի, որը նոյնուշեալ կրնազգային դաշտում է գործում:

Կոմոդոյիտուր Տիգրան Մանսուրյան

Կարերով մնաված մի ժողովոր, որին ին է, ժողովոր, որն իր «զենքում» կրել է ազատության անհանուն ծարավը, ունել է որ ունեար, ծներ հենց արդիու մի արվեստագէտ, ինչու ին էր Արամ Խաչատրյանը՝ այդան հաղթական, այդան կենսասեր...

Երեանի Կոմիտասի անվան դեմական կոնսերվատորիայի ուկտոր, ղրովեսոր Սերգեյ Սարգսյան

Հայ ժողովորդն աշխարհին դարձել է այսինքն մի մեծություն, աստիսի մի զանա, ինչու ին է Արամ Խաչատրյանը, նրա արվեստը:

Խաչատրյանի երածությունը ոչ միայն հայ ժողովոր, այլև համայն մարդկության վեմ սեփականությունն է:

Կոմոդոյիտուր Գագիկ Հովովս

Երածությունը քայլած է, մարդկանց հոգիները ամենակարծ ճանապարհով, այս բարգանության կարիք չունի, ուսի հասկանալի է, ողջ մարդկությանը: Ես աշխարհի հայակակիր ժողովորդների միության մեջ Խաչատրյանը լա արժանվուն է ներկայացնում մեր հայրենի հայաստանը:

Սարսի 6: Սերգեյ Պոլուխովի մահվան 25-ամակին նվիրված երեխյին Արամ Խաչատրյանի վերջին երաժշտության առջեց:

Սարսի 1: Մովսեսյան վախճանվում է Արամ Խաչատրյանի:

Սարսի 5: Սոր հանես Մովսեսյան կոմոդոյիտուրիայի նվաճությունը: Նորմ երեխ հնջնաթուկ աճյունը տեղադրում է Երևան:

Սարսի 6: Սոր հանես Երևանի օղերայի եւ բայեան ժեղադական բարոնում: Դուշակապուրությունը Երևանի Պանթոնում:

Հայաստանի ազգային կամերային նվագախմբի գեղարվեստական դեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Արամ Ղարաբեկյան

Ա. Խաչատրյանի 2-րդ սիմֆոնիան մոնումենտալ ստեղծագործություն է, դիրիժորի աշխի այն դնամ է բավական բարդ խնդիրներ: Աշխարհինչակ աս դիրիժորների կատարման եմ լսել այդ սիմֆոնիան թէ ձախացրությամբ, թէ համերգասարհում, բայց ինչ որ-մի շատկած քան միշտ մասել է այդ մեկնարարություններում:

Սա երեխ հենց արվեստի յորահակորդություններ:

Մարտիրոս Բայանյան. Դաշի հետ

C A R A V A N T O U R S

Tel.: (3741) 522237, 565239
Fax: (3741) 580449
E-mail: caravan@freenet.am
URL: www.caravantours.am

Discover Armenia with Caravan Tours
New Names

ԵՎՐԱՄԻՒԹՅԱՆ ՏԱԿԻՍ ԾՐԱԳՐԻ ԾՐՁԱՆԿՆԵՐՈՒՄ ՍՏԵՂԾՎԱԾ

ՀԱՇՎԱՊԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

(ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼԻԳԵՆԱԶԻԱՆ # 061)

ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Ե

● ՄԱԳԻՍՏՐԱՏՈՒՐԱ «Հաշվադահական հաշվառում եւ առողիք» մասնագիտությամբ,

● Հաշվադահական հաշվառման դասընթացներ գործող հաշվադահական համար՝

ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության հաշվադահական լիցենզավորման բնության ծրագրով,

● Աշխատանի տեղավորման գործակալություն:

Տեղեկությունների համար դիմել՝ Երեան, Զարենցի 1, 9-րդ հարկ

Հեռ.՝ 575940, 575238 • Ֆաք.՝ 574579

Էլ.փոստ՝ iatc@arminco.com • www.iatc.am

ԳԵՐԱՍ ԳՅՈԿՉԱԿՅԱՆ

1916-1999

Geras Gyokchakian

Ծնվել է Գյումրիում,

1930-ին ընտանիքով
տեղափոխվել Երևան
և ըստոնվել
գեղարվեսական

ուսումնարան:

Այն ավարտելոց հետո որպես
լավագույն ըշանավարտ
ուղարկվել է Լենինգրադ՝
Ումինի անվան ինսիտուտում
ուսումը շարունակելու
համար:

1940-ին բարեկալան կեղծ
մեղադրանով բանարկվել է:

1948-51 թթ. այրել է
Հայաստանում, առաջ
Տամրովում, զրադել
քանակական նկարչությամբ,
մասնակցել
ցուցահանդեսների:

1956-ին նա արդարացվել է, եւ
հնարավորություն սացել
ուսումը շարունակելու
Ումինի անվան ինսիտուտում
(առ կրտսեր դասընկերն է, եղել
Միսա Ավետիսյանը):

1965-78 թթ. գրաֆիկա է
դասավանդել Լենինգրադի
Սովորության անվան
քաղաքացույն ուսումնարանում:
Գյոկչակյանի նկարչությունը
համահոնչ է իր աղքած
ժամանակի գեղարվեսական
լըրնուներին, սակայն ունի
յուրդ ենթաւորելու:

2001-ին Գյոկչակյանի
այրին՝ Վերա Բելովան
նկարչի 80 աշխատանք
(գեղանկար, գրաֆիկա)
նվիրեց Հայաստանի
Ազգային դասկերարակին:

G.Gyokchakian was born in Gyumri.

In 1930 he moved to Yerevan with his family and entered the Art School. As the best graduate he was sent to Leningrad to continue his studies at the Institute after Repin.

In 1940 G.Gyokchakian he was falsely accused of political crime.

In 1948-1951 the artist lived in Armenia, then in Tambov, practicing theatrical painting and participating in exhibitions.

In 1956 he was justified and had opportunity to continue his studies at the Institute after Repin (Minas Avetisyan was his younger fellow student).

In 1965-1978 he taught drawing at the High School after Mukhina in Leningrad. Gyokchakian's painting conforms to the perception of art of those times, but it has definite extraneous features.

In 2001, Gyokchakian's widow Vera Belova presented his 80 works (graphic and painting) to the National Gallery of Armenia.

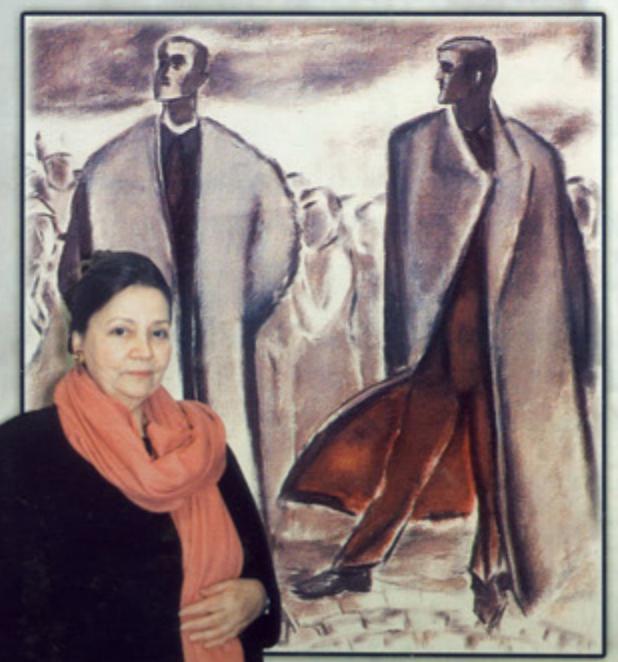

Ցուցան արքի օրին

Հանդիդում

Առողք

German philanthropist Ingrid Herman, an admirer of Gyokchakian's art, who supported the artist before, undertook to sponsor an exhibition in the National Gallery of Armenia of Gyokchakian's works and publication of a catalogue during her visit to Armenia in 2003.

The exhibition is expected by the end of the year.

Կոմիտաս

ԲԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱԼ

Aram Khachaturian

**World
Renowned
Composer**

Visit
United States

est Conductor
With The
INDIANAPOLIS
SYMPHONY
ORCHESTRA

**aturing
ARINE GEORGIAN
CELLIST
NIKOVSKY COMPETITION
WINNER**

Եվլորական ֆիլմերից Արամ Խաչատրյանի երաժշտություն առաջ անգամ հնչել է Քրանչիսից բնադրիչ Ույ Կենտրոնի «Պիգալ, Են ժերմեն ող Պրես կինոնկարում (1951): Այստեղ նկարահանվել երազագի երաժիշտ Ժայռակ (Տեր-Միքայելս) ին նվազամարմին միասին, որը, իրևս այլ գործեր, կատարել է Արամ Խաչատրյանի Սուպերիուր դարձումը: Նոյն մուլտիպլի օգտագործելու է Պոլիվուտում ստեղծած մի քանի կինոնկարներում: Առաջինն էր Բիլ Ուայլերի «Մեկ, երկու, երեք» կատակերգությունը (1961), որի պայմանը դերականարությունն է, ի դեմք, հայազգի Ծաւանակոր դերասանութիւն Արյին Ֆրենկիսան եր: Ենանուն բժնադրիչ Արենին Զուբրիդը «Գայանե» բալետի այդ հետ աստղակող հաւաքան օգտագործել է իր «2001. Տիեզերք Ողիսեա» (1968) շարժապատկերում:

Տարիներ անց «Գայանե» բալետի առաջնին համարներ են են գտել առ Աթյու Շենքոնի «Սիրուլյում» (1986), Ֆիլիպ Նոյսի «Դայթենասի-ական խաղեր» (1992), Զու Ե Էթան Ջոնսոնի «Դադարքերի օգնա-նոր» (1994, այստեղ գործածվել է նաև «Սովորակ» բալետի Սովո-րակի և Ֆեղիփիի աղաջոն) խաղարկային և Զոնրադ Վերմոնին «Սոր-ի հրաշագործը» (2001) նույսիդիկացիոն ֆիլմերում:

Ինչու կարեի է նկատել, նշված կիմննկարներում խաչարյանա-
սն երածության օգտագործումը ոչ թե հայկական մեջեղով համա-
տառասխան ոճավորում ստեղծելը էր (այդ ֆիլմերում չկան հայկական
ժամաներ), այլ «Սուաբրով դարի» ռիմիկ, աշխուզ բնույթը, որը գտն-
ած է եղանակավորում և ցանկացած արագաղիք գրեթողության
սաներ, հետամոռում, գոտեմարք) դասկերման համար: Այսինք, Կոլ-
ի Գոյութերքի ամենահաջող կատակերգություններից մեկում Փենի
արքայի «Տակլոնտ Ջեքը» ֆիլմում սիրված սեւամորք դերասանու-
մն՝ «Սուաբրով դարի» մեջեղու տակ է ցանում թրապացի միջից ազա-
յու իր զգեստի փետքոր:

Արած հաշվարդանի մուս նշանակութ բալետի՝ «Սղարտակ» երած-ըրբունից առանձին թեմաներ եւ հայլաներ օգազորեսելու և թերեւ Յանձ «Ասպէտինզ» (1969, Ֆրանսիա-Սես Բիթանիա), Արփի Ար-

ԵՎ ԱՄԱԾԽԱՐԱՅԻՒՄԻ ԿԻԵՈՒ

ՀԱՅԻ Բախչինյան

Rայ երածտական բազմահարուս մշակույթը մեկ անգամ չէ, որ գրավել է տարբեր երկների կինոգործիչների ուսառությունը: Տարբեր երկների բժմադրիչներ հաևկանես օգտագործել են Արամ Խաչատրյանի՝ «քաններոդ դարի Բախի» (Եղունի մինինի ընողուումն է) եռածտություն:

հայաց խաչարդությանը և կիսուարքանը» թեման ներառում է ոչ միայն լողիտիքի մասին ստեղծված կինոնկարները եւ նրա կինոերաժշտումը, այլև նրա այս կամ այն ստեղծագործության գործածությունը եթե ապօանկարներում: Սովորվածական երաժշտագետ Նամի Միկո-հովկաներով եւ առանձին մենագործությամբ մասնագիտական նշության է Ենթակելի Արամ Խաչարդության կինոերաժշտությունը: Անուն կոմոդից հոգու երաժշտությունը է ստեղծել ԽՄԴՀ տարբեր կիուլիաներում ստեղծված մեկ տասնյակից ավելի կիմոֆիլմերի հարունց շարքը զիսավորում են առաջին հայկական հնչուն ապահանքերը՝ «Պեղոն» (1935) եւ առաջ «Զանգեզուրը» (1938): Երկու առաջինն էլ Պամ Բեկնազարյանն է:

աշարյանի ստեղծագործությունների առանձին հատվածներ, հաս-
ես «Սուարով դարը» «Գյայն» բալետից, բազմից օգտագործ-
են ռուսական խաղաքային, բազմանկարչական և փաստագրա-
կինոնկարներում, ինչպես նաև հեռուստաֆիլմեր և կինոնկար-
մենտ եմ ստեղծել նոր ստեղծագործությունների հիման վրա:

40-ական թվականներից սկսած Արամ Խաչարյանի երածությունը գրաբել է նաև Եվրոպաց ու ամերիկացի, հետազոյն նաև՝ ուղղութիւն կիսնեմատոդաֆիզների ուսադրությունը։ Ժամանակապես առողմակ առաջին արեմյան ժառավենը, մեր ունեցած սկզբանական ամերիկացի թենարիչ Ովհյան Ա. Ությանի «Երևանարագույն» է, ներարարական 1948-ին։ Թե Խաչարյանի կոնկառ ստեղծագործությունն է ամեն ճամանակահորեն հնտի։ Մեր հայության մեջ առաջին առաջարկ է առաջանաւ այս գործը։

ահամի «Օնեղին գիծ» (1971, հեռուստաաւարձ, Սեբ Բրիտանիա), նշյան նաև Տիմոֆ Բուսի «Կալդովա» (1980) կինոնկարներում: Քրետ առաջին երկուամ խաչարյանի երածությանը դիմել դայմա-պվորված էր կինոնկարները սուկ քարձրարվես երածության դայմանուկով, առաջ երրորդում ընտրությունը դատահական չէր. Խա- չարյանի այնքան հաջող հնչյունավորած ին հոլոմեական իրականու- ան ցույցն անփոխարինելի խոր է հանդիսացել Չորմի գրավոր այստերից մեկի կյանքը դասկերող կինոդատումի համար:

Արամ Խաչատրյանի երաժշությունը հնչում է նաև Յուլիոֆ Հակիմի Սեղոսի այս մարդուկը՝ (1968, Եգիպտոս), Յովհուս Մորգենբարենի՝ «Նուհա» (1969, Լիհաստան), Եվլողյական մի քանի երկնորդի համատեղ դրապուրյամբ նկարահանված Գեղա ֆոն Ռադվանյիի «Մեր Թոմի ընթրը» (1969), Լյուդ Բեննի եւ Ժան-Լուի Կամի «Սերժ Գենսուրից հնչել Գենսուրը. 1958-1991» (1994, Ֆրանսիա) աշբանկարներում:

Հայ Քելին Բրաունլոոփի «Դեվիդ Լին» մժնազդությամ՝ անզիհաց և Առանձակի շարժմանկարիչն իր «Լորենս Արքաթացին» (1964) հայ- նի ֆիլմի համար արեւելյան երածությամբ մտեղիներ գոյելու հա- ար նկատի է ունեցել նաև Արամ Խաչարյանին (st's Kevin Brownlow,

avid Lean, London, 1996,էջ 472-473), ինչը, սակայն, չի հրականացել: Ծիրագրությի է մնացել նաև ամերիկահայ աշխարհահռչակ կինոբարդիչ Ուլիս Սամովայի ծրագիրը՝ զուտ հայկական ուժեղով նկատահանել մի կինոնկար, որտեղ գլխավոր դերակատարը կիներ Հայոց անակուրը, իսկ Արամ Խաչարյանը՝ կոմոդինորը: 1967-ին ՍԵՐԻԱՆԻ և ԽՄԴԱ-ը համատեղ ծրագրել են նկարահանել «Թագարկական ներկայացում» կինոնկարը (բժմադրիչ՝ Էնքնի Անդուիթ) աշխարյանի երաժշտությամբ, որը, սակայն նույնությունը չի հրագործվել: Արամ Խաչարյանի՝ հանուր մարդկության սրբի հետ խոսուն բարձարկես եւ ոգեսունչ երաժշտությունը մշամես հարուս աղջուր է անդիսացել եւ կմնա այդուհին համաշխարհային կինոարվեստի անդար:

Ներկայացվող համաժողովը քաղված են Վ. Յուզեֆովիչի «Արամ Խաչատրյան» մենագրությունից եւ առաջին անգամ ԵՇ Ներկայացվում հայերեն թարգմանությամբ (թարգմանիչ՝ Գր. Դանիելյան): Վկայակոչված են նաև համաժողովը այլ հրատարակություններից, ինչպես և մեր ժամանակակից կոմոդային ներկայացվումները:

ՊՈԱՄԻ ԵՌԱՊԱՌՈՒՄ

Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ՂԱԾՆԱՄՈՒՐԱՅԻՆ ԿՈՆՏԵՐՏԸ

- Համամուրային կոնցերտի վրա աշխատելիս ես երազում էի այն մել Են Օրորինի կատարմաք,- գրել է Արամ Խաչատրյանը, - 1937-ի ամռանը երազանքս իրականացավ: Անվանի դաշնակահարի հիանալի կատարումը հաջողություն բերեց ստեղծագրծության:

- Առաջին սիմֆոնիայի համեմատ Համամուրային կոնցերտը նշանակայից մի քայլ էր դժողով առաջ.- Նուամ է Դ. Շուսակովիչը.- Վիրտոսոց փայլի հետ մեկտեղ, այս գրծում մեծ եւ խորը միջը էր զգացվու եւ առավել սիմֆոնիկ քայլ, քան առաջին սիմֆոնիայում: Այս կոնցերտում Խաչատրյանին հաջողվել է զուգակցել վիրտոսոց հարստությունը եւ խորը բովանդակությունը:

Միայն 1943-44 թվերի համերգաշրջանում ԱՄՆ-ում Համամուրային կոնցերտը կատարվել է 40 անգամ: «Մեծ համբարձում եմ հիշում Արամ Խաչատրյանի դաշնամուրային կոնցերտի ամերիկան որթեթերայի ցցող հաջողությունը,- ողջունելով կոմոդիտորին 60-ամյակի արիով, գրել է ամերիկացի կոմոդիտոր Ս. Բարբերը,- դրանց հետ որտեղ էր հայտնվել կոնցերտի առաջին կատարող Ուկիյան Կառելլը, ունկնդիր դաշնամուր եր նրանից այն կատարել»:

...

ԻԳՈՐ ՅԱՎՐՅԱՆ

Պրոֆեսոր, Երեանի դեմքական կոնսերվատորիայի դաշնամուրային ֆակուլտետի դեկան

Արամ Խաչատրյանի Համամուրային կոնցերտը բավականին քարտ, խնդիրներ է առաջարում կատարողներին: Բովանդակության խոր ներքափանում, այս մարմանակորելու հաճարաւասիսան արտահայտչամիջոցներ՝ վիրտոսոց տեխնիկա, հնչողության հզորություն, մի կողմից հմրովիզացիոն ազատություն, հակ մոյս՝ չափի զգացողություն, երգեցիկ հնչումն եւ այլն: Այս ամենին գերազանցած ժիշտություն է ամերիկահարության կոնցերտի համար առաջարկություն ենք կոնցերտի նախորդ նվազական մեջ գալիս է

ուսիս: Սասնակիցներից մեկի կատարմաք լսելով իր կոնցերտը՝ Օյսովին գրած կատենցիայով, Արամ Խիջջը, տեղում իր կարծիքը հայտնելու ստվորության համաձայն, Դավիթ Ֆյորորովիչիցն գործ է հետեւյալ երկուոր. «Սիրելի Դոդիկ, ահա թե ինչշես է լինում կյանքում մարդիկ կողքի աղորում են, համախ նոյն ժմեցում, քայլ իրար չեն համդիդում կամ չեն հասցնում իրար ասել այս, ինչ մատում են... Ես մատում եմ, եթե ին կոնցերտը Ձեզ դոր չգար, Դուք նրան չէք կցի այդքան իրաւացի կատենցիան եւ համարում եմ իմից լավի: Ձեր կատենցիան ֆանտազիա է իմ թմաներով: Այն ըստ ծեփի համովիչ է, լսողին առ լավ դաշտասում եք՝ ուղղության տալով առաջին թմայի տարրերը եւ ուղմը»: Դեռ հոմորով ավելացնում է. «Շարունակում եմ յուղանել Ձեր կատենցիայի հեղինակությունը: Եր վախճան վեմ, դիմի հայտարարեն, թե կատենցիան Օյսրախին մ...»:

Առաջին անգամ Արամ Խիջջի երաժշտությանը մոտիկից ծանրթացա, եր կեմքրոնական երաժշտական դրդոցի սան էի: Ես եւ ընկերներս լսում էին Դավիթ Օյսրախին, եր առաջին անգամ եր կատարում Զուրակի կոնցերտը: Պատահ ջուրակահարներին համար այս մի հսկական հայտնություն էր, մի նոր է ջուրակահ արվեստում: Լավ են հիշում, այս ժամանակ կոնցերտը մեզ թվաց չափազանց դժվարին, կատարման համար գրեթե անհնարին...»: (Լ. Կողան)

Անգիահի երաժշտական գործիչ Ուլյար Լեզգի հոււերում նշված է, որ Խաչատրյանի Զուրակի կոնցերտի ձայնագրությունը լսելով հետ նա միշտ կարող էր իմանալ, թե ինչ տրամադրություն ունի կինը՝ լավ դեմքում եր Խաչատրյանի մեղեդիները... Լեզգի կոնց անուն էր Ելիզարեթ Շվարցկություն...»

ՄԻՔԱՅԵԼ ՄԱՏՈՒՆՅԱՆ

Պրոֆեսոր, Դաշնամուրական կոնսերվատորիայի դաշնամուրային ֆակուլտետի դեկան

Դեռ չեն նվազակցել Ժան Տեր-Մերկերյանին, մանավանդ Խաչատրյանի կոնցերտը:

Առաջին փորձին մա առաջարկում է մի մեկնարանություն, տեմպ, դինամիկա, երկրորդ փորձին՝ մեկ այլ: Լավ է, գնիս երրորդ փորձում արագություն ենք նախորդ նվազումները: Խոկ համերգին Ժանը գալիս է

Դավիթ Օյսրախին հետ

մայմիսի անսականական սիմֆոնիկացույն առաջարկությունը գործում է իր դիմումությունում գործում է առաջին կարուղի կամուրջի վերաբերյալ համար առ այս մարմանակորելու հաճարաւասիսան արտահայտչամիջոցներ՝ վիրտոսոց տեխնիկա, հնչողության հզորություն, մի կողմից հմրովիզացիոն ազատություն, հակ մոյս՝ չափի զգացողություն, երգեցիկ հնչումն եւ այլն: Այս ամենին գերազանց ժիշտությունը է ամերիկահարության կոնցերտի համար առաջարկություն ենք կոնցերտի նախորդ նվազական մեջ գալիս է

ՊՐՈՖԵՍՈՐ ՆԵԿՈՒՏԱՅ ՄԱՊՈՅՑԱՆ

Ինձ թվում է, թե Արամ Խաչատրյանի Զուրակի կոնցերտը միշտ կոնցերտ է առաջարկությամբ առաջին առաջարկությամբ, որ արագությունը գործում է առաջին կարուղի կամուրջի վերաբերյալ համար առ այս մարմանակորելու հաճարաւասիսան արտահայտչամիջոցներ՝ վիրտոսոց տեխնիկա, հնչողության հզորություն, մի կողմից հմրովիզացիոն ազատություն, հակ մոյս՝ չափի զգացողություն, երգեցիկ հնչումն եւ այլն: Այս ամենին գերազանց ժիշտությունը է ամերիկահարության կոնցերտի համար առաջարկություն ենք կոնցերտի նախորդ նվազական մեջ գալիս է

Բոցակառող դիմուր, ազգային բամահյուսափառ հատուկ դարձաներ, լայնաւում մեղեդիներն անմիջապես գործում են: (Դ. Օյսրախ)

1958-ին Մոսկվայում կայացած Զայլովսկու անվան միջազգային մրցույթի օրերին մի սեղանի ուղղություն էր կոնցերտում Օյս-

սահմանյան տարբեր երկրներում՝ Զավի դեկավարությամբ, Արոնով Կաշի, աղայ Լիսի հետ, դիրիժոր Ալբրեխտի, դիրիժոր Շագերի, Կիտայենկոյի, երեանում՝ Լորիս ճամակույանի, եղվարդ Թոփյանի հետ: Բազմից կատարել են նաև «Երգ-դրեմը», «Սուաերով դարը», «Այսեի դարը», «Ալազոնը», «Սուաերակից» եւ այլն:

Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԸ ԶՈՐՃ ԷՆԵՍԿՈՒԻՆ

Զեր դաշտուի տարբերում նոր կոնցերտը ուսումնային երկրավայրում հայտնական աշխատանք է: Ձեր մեկնարանությունը յուրօինակ է եւ համովիչ: Ես վասա են, աշ երեասապորներ կիեւսեն դրան: Նրանում այնքան աշ է դրեզիան եւ ոռանմիշի դրորկումը: Երեկ եւ Զեզ լսեց մեծ հովանուրով եւ դրանից հետ մեծ ցանկություն ունեմ ջուրակի եւ նվազականի համար մի նոր գործ ստեղծելու...

Ժան Տեր-Մերկերյան

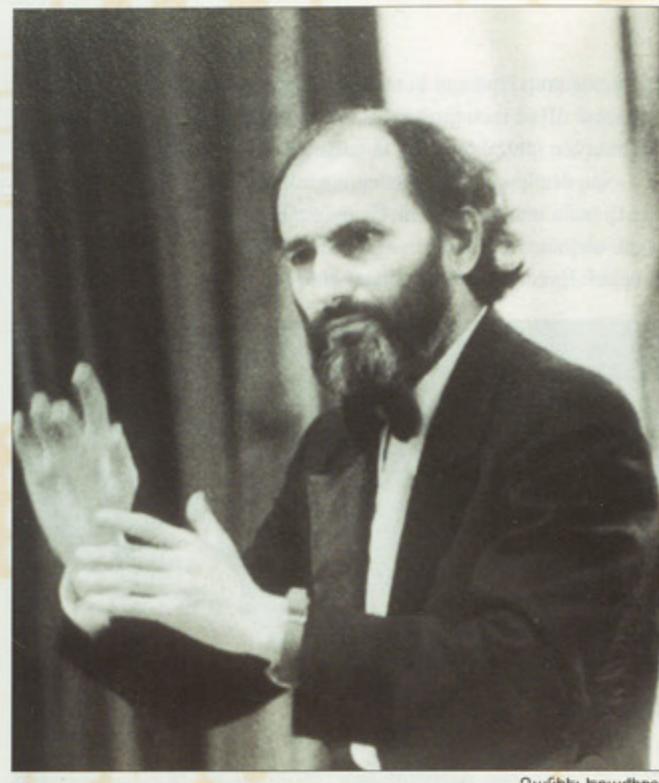
Թավառություն աշխատավայրում կոնցերտը ուսումնային երկրավայրում յուրօինակ է եւ համովիչ: Ես վասա են, աշ երեասապորներ կիեւսեն դրան: Նրանում այնքան աշ է դրեզիան եւ ոռանմիշի դրորկումը: Երեկ եւ Զեզ լսեց մեծ ցանկություն ունեմ ջուրակի եւ նվազականի համար մի նոր գործ ստեղծելու...

Ա. Խաչատրյանի թավառությունի կոնցերտը, անսարկուս, մեծամեծ հոգեարագաց է նրա նախորդ: Դավիթ Օյսրախին եւ համար աշխատավայրում կատարում է ամերիկացի կոնցերտին... Ուսական առումով այն մու է սիմֆոնիկ գործիքին... Վերիառնում են «Սիմֆոնիկ դրեմի», «Գայանեի», «Զանգով սիմֆոնիայի» կերպարները:

Խաչատրյանի երաժշտությանը հատուկ երգի երգի առաջարկություն է ամերիկահարության կոնցերտում առաջարկությունը առաջարկություն է ամերիկահարության կոնցերտի համար առ այս մարմանակորելու հաճարաւասիսան արտահայտչամիջոցներ՝ վիրտոսոց տեխնիկա, հնչողության հզորություն, մի կողմից հմրովիզացիոն ազատություն, հակ մոյս՝ չափի զգացողություն, երգեցիկ հնչումն եւ այլն: Այս ամենին գերազանց ժիշտությունը է ամերիկահարության կոնցերտի համար առաջարկություն ենք կոնցերտի նախորդ նվազական մեջ գալիս է

Օժանակ դաշտավայրի հմբում դրված առութեան կոնցերտը կոնցերտում է առ այս մարմանակորելու հաճարաւասիսան արտահայտչամիջոցներ՝ վիրտոսոց տեխնիկա, հնչողության հզորություն, մու է սիմֆոնիկ

Կյանքիս աստեղային պահերից է Արամ Խաչատրյանի Հետ Հանդիպումը Կոմիտասի անվան կոմպոզիտորիայում: Այդ օրերին մեծ կոմպոզիտորին «Փրարից խում» էին կոմպոզիտորների միությունը, տարրեր երաժշտական հաստատություններ, անվանի գործիքներ... Հավաքվել էինք մի բարանում: Նախ ցանկացավ ծանոթանալու կոմպոզիտորական բաժնի որևէ ուսանողի Հետ: Ինձ ներկայացրին: Հարցրեց, թե ինչ հարմոնիաներ են սիրում: Տրամադրությունն, բնականարար, տոնական էր, և դաշնամուրով նվազեցի ամսան կոչված «Խաչատրյանական հարմոնիան»: «Չարաճճիություն» կարծև թե դուր եկավ, Համենայն դեպք, մաստարով շարունակեց «քննություն»: Վարպետը դիմու դաշնակահարներին: Հուգած ուսանողները իրար «զիջում» էին դաշնամուրը, վերջապես մոտեցավ Ռուզան Հովսեփյանը և նվազեց, չեմ հիշում, Հավանարար Լիստի էտյուդներից մեկը: Ա. Խաչատրյանը քաջակերեց շնորհայի դաշնակահարուն և նշեց, որ բացի կատարողական տեխնիկայից, որն անհամելու է, Հարկավոր է դաշնամուրը «երգեցնել»... Լսարանում էր նաև տեսական բաժնի սան Գրիգոր Դանիելյանը, որը մինչ այդ սովորում էր Հայտնի ջութակահար Ժան Տեր-Մերկերյանի դասարանում: Գրիգորը դուռ այն ժամանակ աջքի էր բնկնում ուրույն մտա-

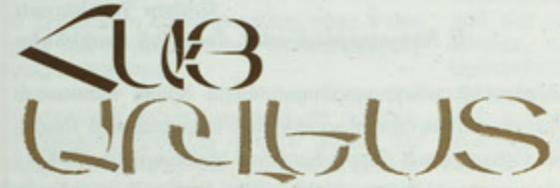
Դանիել Երամիչյան

ԷՐՂԱՏՐՅԱԿԱՆ ՕՐԵՆԻԹՅԱՄ...

ծեղակերպով և Հումորով: Զգիտեմ Ա. Խաչատրյանի ական-

</

2004 թվականի լատր բամսուրդագրպեք

ՈՒՄԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵԼ ԱՐՅԱԽՈՒՄ
«ՀԱՅՄԱՍԻՒՄ» գործակալությանը,

ՍՓՅՈՒՌՈՒՄ հանդեսի
լիազոր ներկայացուցիչներին

ԱՄՆ, Նյու Յորք, Հահան Արօռուսի
solopiano@hotmail.com

Բնոսն, Արև ՂԱԶԱՐՅԱՆ
acf.hmh@verizon.net

ԱԿՈՏՐԱՎԻԱ, Մելքոն, Բիատիս ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
hye@hyeart.org

ԱՄԷ, Արև Դարի, Անդրանիկ ԴԱՎԻՅԱՆ
emcopiau@emirates.net.ae

ԴԱՎԻԿ, Կոմենհագեն, Գերա ՂԱՎԻՅԱՆ
gerda.davidian@mail.dk

ԵԳԻՊՏՈՍ, Կահիրէ, Հահեն ՄԱԶԼՈՒՄՅԱՆ
shahen@soficom.com.eg

ԹՈՒՐՔԻԱ, Ստամբուլ, Սուլեյ ՆԱԶԱՐՅԱՆ
ԻՐԱՆ, Թեհրան, Ալբեր ՋՈԶԱՐՅԱՆ
akocharian@hotmail.com

ԼԻԲԱՆԱՆ, Բեյրութ, Անվես ՋԵՐԳԵԼՅԱՆ
naaoahsark@cyberia.net.lb

ԿԱՍԱՌՈ, Սոնեա, Սամ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
marom@videotron.ca

ՏԻՐԱՆԱ, Սարգս, Շամբաղ ՋԱՄԲՈՅՈՅԱՆ
shamboyan@hotmail.com

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ, Լոնդոն, Արթուր ՕԾԱԿԱՆՅԻ
art@oshakantsi.com

ՈՒՒՍԱՍԻԱՆ, Սոսկվա, Իգարելլա ՍԱՐԳՈՅԱՆ
Սամեց Թեսլըրուգ, Ալբ ԽԱԶԱՐՅԱՆ
akhachents@yahoo.com

ՄԻՐԻԱ, Քայել, Ամի ՖԻՇԵՆԿՅԱՆ
animinas@scs-net.org

ՎՐԱՍՏԱՆ, Թբիլիսի, Սարգիս ԴԱՐՁԻՆՅԱՆ
ՖՐԱՆՍԻԱ, Փարիզ, Էլիա ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
eddavard@yahoo.com

«ՀԱՅ ԱՐԵՍԻ» լիազոր ներկայացուցիչներ կարող
են տեղում հեղինակներից նյութեր ընդունել եւ ուղարկել
խմբագրություն, իրավասու են գովազդների տամադրման
համաձայնություն եւ համագործակցության դայմանակություններ ձեռք բերել:

«ՀԱՅ ԱՐԵՍԻ» լիազոր ներկայացուցիչները հանդիպ
խմբագրական խորհրդի ընդայնված կազմի լիիրավ
անդամներ են:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- 2Թամարա Պողոսյան, Արամ Խաչատրյան դասնարը
- 3Խմբագրական
- 4Դամիել Երաժիշտ, Մեծ ՀԱՅԸ ԵՒ ՄԵծ ԿոՍՄՈԶԵՏՈՐԸ
- 6Կյանիի Եւ գործունեության համառու
ժամանակագրություն
- 15Երկու նամակ
- 16Միխայիլ Կոկժեան, ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԻ ԱՐՎԵՍՏՆ
ԱՀՆԱՐԴԻՆՆԵ
- 17ԱՐՏԱՍԱՐՄԱՆՅԱՍ ՀԵՂԻՆԱԿՅԱՅԻՆ ԴԱՍԵՐԳՆԵՐԸ
ՏՈՒ-ՔԱՆԳԱՐԱՆՈՒՅ
- 18ԱՐԱՄ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԻ ՄԱՍԻՆ
- 20Մշակութային ազդ. Գերաս Գյոկչակյան
- 23Արմեն Բախչինյան, ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԸ ԵՒ ԴԱՄԱՆԱՐԴՅԱՅԻՆ
ԿԻՆՈՆ
- 24Դարգազրոյց ԷՌԿԱՐԴ ԹԱՂԵԴՈՅՑԱՆԻ հետ
- 26ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԱԿԱՆ ԺԱՌԱԳՈՒԹՅՈՒՆ
- 29ՇՈՒՇԱՐՈՒՄ
- 31Շահան Արծումի, ԱՐԱՄ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԻ ԴԵՏ
- 32ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԻ ՀՈԲԵԼՅԱՆԸ ԲՈՍՏՈՆՈՒՄ
հարցազրոյց ԷԼՎԻՐԱ ՈՒԶՈՒՆՅԱՆԻ հետ
- 34Արյում Խաչատրյան, ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԱԿԱՆ ՕՐԴՆՈՒԹՅԱՆՔ
- 35ՏՈՒ-ԹԱՎԱՐԱՆԻ ԴԱՄԵՐԳԱՄԱՐԴՈՒՄ
- 36ԱՐԱՄ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԸ. ԽՐԱՏՏԵՐ, ԽՈՐԵՐ, ՊԱՏՎԻՐԱՆՆԵՐ
- 37Գոհար Դամիելյան, «ԽԱԶԱՏՐԻԱՆԱԿ»

«ՀԱՅ ԱՐԵՍԻ» ԱՐԱՄ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆԻ 100-ԱՎՅԱԿԻՆ ՆԿԻՐԿԱԾ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԴԱՎԱՐԸ ՆԱԽԱՏԵՍԿՈՒՄ Ե ԴՐԱՄԱՐԿԵԼ ՆԱԵՒ ԱՎԳԵՐԵՆ
ԹԱՐԳՄԱՆԻԹՅԱՆՔ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍԱՏԵԼ Է

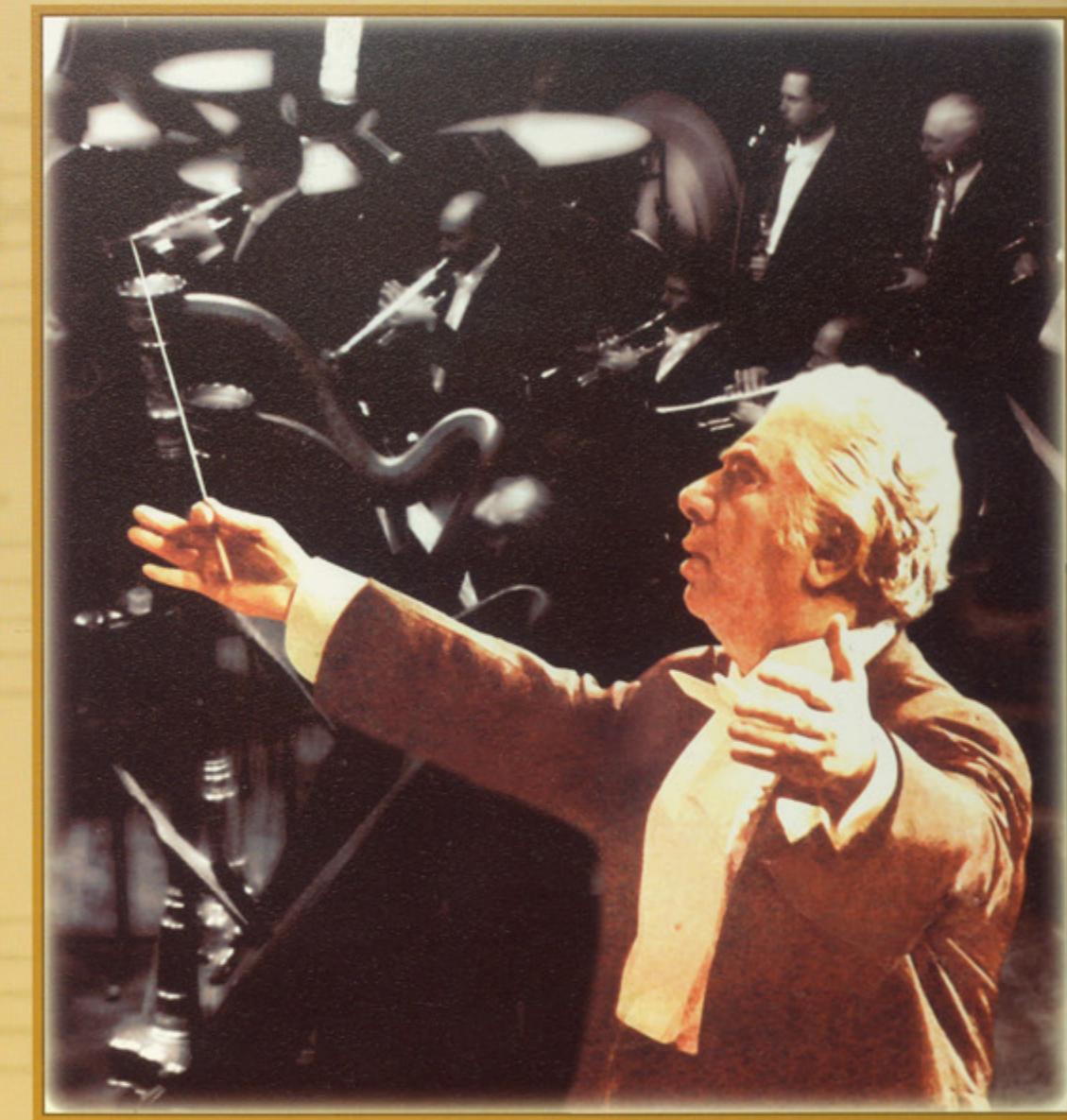
ԱՐԱՄ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ. ՆԱՍԿՆԵՐ
Թարգմանված ոռաերեն՝ Ալինա
Փակեանյան: Երևան, «Նախի», 2003:

ՈՒՆԱՆՈՒՄ ՍԱՐԿԱՅԱՆ
ԳԵՂԱԳԻՒՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱԿԱՆ
ԿԱՍԵԳՈՐԾՎԱՆԵՐԸ

Ունանում Սահակյան,
ԳԵՂԱԳԻՒՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱԿԱՆ
ԿԱՍԵԳՈՐԾՎԱՆԵՐԸ:
Երևան, «Սակմիլան Արմենիա», 2001:

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄԻԱՅՆԵՐԸ
ԳԵՂԱԳԻՒՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱԿԱՆ
ԿԱՍԵԳՈՐԾՎԱՆԵՐԸ:

Լուկով մեր երաժշտությունը, լսողներն
անպայման պետք է, որ ասեն. «Պատմեմ մեզ այդ
ժողովրդի մասին, ցոյց սկիզ մեզ այդ երկիրը,
որն ունի այդպիսի արվեստ»:
Ահա կյանիի երազանքը:

Արամ Խաչատրյան